

Bemærkninger til forslaget

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der er et stærkt stigende behov for at få forbedret grundlaget for beslutninger vedrørende totalforsvaret – dets enkelte dele og dets helhed.

En samlet udredning, vurdering og debat om det danske totalforsvar har aldrig fundet sted. Hverken forsvarskommissionen af 1969 eller Seidenfaden-udvalget tog fat på dette emne. Ej heller de mere langsigtede sikkerhedspolitiske forudsætninger og udviklingstendenser har været vurderet til bunds.

Erkendelse af, at noget måtte gøres på sidstnævnte område, har ført til nedsættelse af det nedrustnings- og sikkerhedspolitiske udvalg – SNU.

Dette udvalg skal imidlertid ikke beskæftige sig med dansk totalforsvar, men dets arbejde vil være et godt supplement til arbejdet i totalforsvarskommissionen.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at totalforsvarskommissionens arbejde skal bestå i at udarbejde en slags perspektivplan af mere principiel karakter.

Forslagsstillerne ønsker, at kommissionens overvejelser skal bygge på en grundlæggende analyse af såvel militære som ikke-militære forhold. Således ønskes det afklaret, under hvilke forhold en militær aggression mod Danmark kan tænkes at forekomme.

Hvilke konfliktårsager kan tænkes? Hvordan og hvor kan konflikter tænkes at opstå? Og hvorfor vil Danmark i givet fald blive inddraget?

Endvidere ønskes belyst den gensidige vekselvirkning mellem trusler og alliancesystemer, ligesom det ønskes belyst, hvilke indre forudsætninger der skal være til stede hos henholdsvis aggressor og den angrebne part, for at et angreb kan tænkes at få det ønskede udfald.

På baggrund af en sådan analyse ønskes der foretaget en vurdering af forskellige alternative forsvarsmodeller. F.eks. bør følgende modeller vurderes både enkeltvis og i kombinationer:

Eksistensforsvar, folkeforsvar (milit) og ikke-voldsforsvar.

Det bør undersøges, hvorledes eventuelle negative reaktioner på overgang til andre forsvarsformer kan imødegås.

Der mangler desuden tilstrækkelig viden om, hvilke konsekvenser det civile samfunds sårbarhed har for totalforsvaret (især civilt beredskab og civilforsvar). De to memoranda om henholdsvis det civile forsvar og det civile beredskab (1980) har et traditionelt og forældet trusselsbillede som udgangspunkt og konkluderer, at der er store mangler på disse områder.

Det moderne samfunds sårbarhed er stærkt stigende inden for områderne administration (bl. a. EDB-anvendelse), kommunikation (bl.a. automatiseringen af telesystemer og koncentration af transporten) og forsyning (især energi og produktion samt anvendelse af en række meget farlige stoffer i produktionen).

Forslaget er i øvrigt motiveret af følgende:

- Forholdet mellem de to supermagter og deres respektive blokke er skærpet i de seneste år.
- Atomvåbnenes udvikling medfører gradvise ændringer i doktriner og forsvarspolitiske forudsætninger i såvel Europa som Norden. Det kan ikke udelukkes, at vores nærområde i stigende grad bliver et spændingsfelt.
- Nord-Syd-konflikt med baggrund i den stigende økonomiske ulighed kan heller ikke udelukkes.
- Den konventionelle militærtekniske udvikling synes at have sine egne begrænsninger – herunder hastig prisforøgelse og sårbarhed på grund af stadig mere kompliceret våbenteknik samt vedligeholdelsesproblemer og problemer med hastig forældelse.
- Politisk fastlagte styrkemål viser sig stadig sværere at opfylde.
- Den ny våbenteknik indeholder samtidig muligheder for videreudvikling af mindre komplicerede, decentraliserede og defensivt prægede våben.
- Danmarks øgede andel i den internationale våbenproduktion (særlig forårsaget af medproduktion af F-16) har skabt våbeneksportpolitiske problemer.